

Næstved Museum – lige nu!

v. Palle Birk Hansen

Fri adgang for alle i hele 2006

Tidens trend på entréafgiftsfronten går i retning af fri adgang for alle. Regeringen lagde ud med at indføre fri adgang for alle børn og unge under 18 år på alle statslige og statsanerkendte museer. Det har vi godt nok indført her på museet for mange år siden, så vi fik ikke lige del i den dejlige kompensation, som mere grådige museer, der har kradset penge ud af børn til nu, har fået. Men sådan er livet!

Så indførte regeringen fri adgang for alle til statens egne museer Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst. På Nationalmuseet har det flyttet hovedbesøget fra onsdag (som før var fri dag) til lørdag-søndag, hvor folk helst vil gå på museum.

Næstved Museums bestyrelse vedtog sidste år som forsøg at give fri adgang for alle i årets tre sidste måneder, hvilket øgede besøgstallet i forhold til samme periode året før med 27 %. Vi fortsatte med den fri adgang ind i 2006, og resultatet af de første to måneder er en fremgang i besøgstal i forhold til samme periode året før på 107 %!! Nu har vore brugere opdaget, at man kan benytte museets udstillinger på en helt ny måde: man bruger en halv time til at se et bestemt udstillingsafsnit, fortsætter indkøbsturen i byen, og man kommer tilbage nogle dage senere for at se noget andet – og måske gense det første. Og sådan skulle

det gerne være på et museum, hvor vi udstiller vor lokale kulturarv.

Bestyrelsen har på sit seneste møde besluttet at udvide den fri adgang til at gælde hele året 2006. Det betyder naturligvis, at man giver afkald på en vis indtægt, men omvendt ser det ud til, at det er en god måde at øge besøgstallet – hvilket er det samme som at gøre museet endnu mere tilgængeligt – på en overkommelig måde. Måske kan vi i år for første gang nå op på et besøgstal over 20.000!

... men vi mangler kustoder

Men man har sjældent lov til at være glad ret lang tid ad gangen. Medens vi på den ene side får øget besøg på grund af den fri adgang, så har vi store problemer med at holde vore to afdelinger åbne, fordi den gamle ordning med henviste medarbejdere fra kommuner og amt, som har passet åbningstiderne i museets to afdelinger siden 1983, nu er under afvikling eller radikal ændring. Vi holder tæt kontakt til amtet og kommunen om problemet, og vi gør, hvad vi kan med de få henviste medarbejdere, vi stadig får, og med vore frivillige kustoder, men vi må se i øjnene, at der kan komme både hverdage og weekender, hvor vi må lukke dørene til én af afdelingerne.

Grupper vil dog som regel kunne aftale tid forud for et besøg. Kontakt eventuelt museets kontor for aftale.

Kommunalreformens betydning for museet

v. Palle Birk Hansen

Næstved Museum vil opleve en række ændringer som følge af kommunalreformen. Nogle kan vi allerede forudse. Andre vil vise sig hen ad vejen, når de nye rutiner i Ny Næstved Kommune begynder at falde på plads.

Umiddelbart får vi et større arbejdsområde, idet Fuglebjerg Kommune fra 1. januar 2007 indgår i museets ansvarsområde såvel på det arkæologiske som på nyere tids området. Vi overtager Fuglebjerg Kommune fra Sydvestsjælland Museum i bedste forståelse, og de to museer vil komme til at samarbejde om faglige emner på tværs af den ny grænse. Men hovedansvaret for Fuglebjerg Kommunes 10 sogne vil fremover ligge hos Næstved Museum. Med denne udvidelse får Næstved Museum et befolkningsunderlag på ca. 78.000 mennesker mod de nuværende ca. 68.000.

Vi får også ændret bestyrelsens sammensætning og dermed størrelse. I dag rummer bestyrelsen 5 politiske repræsentanter fra vore nuværende fire kommuner. Vi har allerede fået afklaret, at Ny Næstved Kommune ønsker 2 pladser i bestyrelsen. Så med denne beslutning tager vi afsked med 3 bestyrelsespladser. Bestyrelsen foreslår nu museumsforeningen, at også denne giver afkald, dog kun på en enkelt bestyrelsespost, således at vi reducerer fra 7 til 6 foreningsvalgte

medlemmer, hvoraf halvdelen er på valg hvert år. Med fortsat én medarbejderrepræsentant vil bestyrelsen dermed få 9 medlemmer mod i dag 13.

Endelig har bestyrelsen fundet anledning til at overveje museumsforeningens navn. Foreningen har i mange år heddet Museumsforeningen for Næstved og Omegn, idet "omegnen" siden 1970 har dækket over Suså, Holmegaard og Fladså Kommuner samt Næstved Kommunes landdistrikt. Man kan naturligvis beholde det lange navn, men bestyrelsen har altså valgt at foreslå et nyt navn: Næstved Museumsforening. Det ny og kortere navn fortæller præcist, hvilken del af Danmark, denne museumsforening arbejder med, nemlig Ny Næstved Kommune – fra Tystrup Sø til Præstø Fjord, fra Karrebæk Bugt til Holmegaard Mose.

Og så rummer det kortere navn en anden fordel. Foreningens hovedformål er at drive Næstved Museum, som oprindelighed Museet for Næstved og Omegn. Med en vedtagen navneforandring vil Næstved Museum blive drevet af Næstved Museumsforening. Enklere og mere præcist kan det ikke gøres!

De omtalte ændringer er indbygget i bestyrelsens forslag til nye vedtægter, som skal behandles på generalforsamlingen i Hel ligåndshuset 26. april.

Historiens Dag er et kulturministerielt initiativ, som løb af stablen for første gang i 2005. Folketingets Finansudvalg har besluttet at videreføre Historiens Dag i de næste 3 år, dvs. 2006, 2007 og 2008. I år er temaet "Børns Leg i Historien".

Historiens Dag 2006

- Børns leg i historien

Det' for børn!

30. april i Boderne kl. 10 - 15.

Igen i år deltager museet i Historiens Dag. Sidste år var Historiens Dag en succes, hvor rigtig mange børnefamilier brugte en solskinsmættet søndag i historiens tegn. Sammen med Næstvedegnens lokalhistoriske Arkiv, Næstved Bibliotek og Næstved Kommunes børnekulturkonsulent har vi i år tilrettelagt en spændende dag under det nationale tema "Børns leg i historien".

Arrangementet finder sted i Boderne og på den store plæne neden for Boderne. I Storsalen i Boderne viser vi den nedenfor omtalte udstilling af legetøj. Her finder man også "Byttehjørnet", hvor man kan dukke op med sin samling af servietter, klistermærker m.v. i håb om at møde ligesindede. På plænen kan man blandt andet slå reb til sjippetov, løbe med tøndebånd og folde og sejle med avisbåde.

Arrangementet er gratis, og der er ingen tilmelding.

Udstilling af legetøj

Storsalen i Boderne fra 22. april til 7. maj

Som et bidrag til Historiens Dag i Næstved bygger museumsformidler Charlotte Ring og forvalter Peter Randrup en særudstilling med masser af legetøj fra museets magasiner. Der er ikke tid til at udforme dybsindige tekster til montererne, men det farverige legetøj sætter sikkert selv fantasien i gang hos børn og voksne, og ikke mindst bedsteforældre kan måske bidrage med viden om legetøj, som det moderne barn ikke fatter en puslespilsbrik af! Hvor sidder batterierne?

Udstillingen kan besøges fra lørdag 22. april, og den får lov til at stå frem til søndag 7. maj. Der bliver således mulighed for at studere legetøj både før, under og efter Historiens Dag.

Husvolden

- *Næstveds middelalderlige fæstningsværk*

v. Thomas Roland

Husvolden i Næstved omtales flere gange i gamle dokumenter. Fra skriftlige kilder og kort kender vi Husvolden og dens omtrentlige placering og beretningen om kong Valdemar Atterdags forgæves belejring i 1344 og hans indtagelse af borgen i 1345 samt hans forhandlinger om at overtage Husvolden i 1353 (se fx Liv og Levn 3 – 1989 s. 18 og Liv og Levn 19 – 2005 s. 7). Men voldstedet har hidtil

På dette luftfoto har forfatteren indtegnet sit personlige bud på, hvorledes Husvoldens grave kan have forløbet – kun de med sort angivne strækninger er arkæologisk dokumenteret!

holdt sig skjult for vore blikke.
I forbindelse med Næstved Kommunes

omlægning af kloakledningerne under kvarteret ved Indre Vordingborgvej i december 2005 tog sagen imidlertid en glædelig vending. Forud for arbejdet havde ingeniør Peter Hougaard fra Næstved Kommune rettet henvendelse til Næstved Museum og spurgt til eventuelle arkæologiske interesser på ledningsstrækningen. Med vor viden om Husvolden in mente fik museet derefter mulighed for at lade arkæolog Jesper Bade Poulsen overvåge opgravningsarbejdet. Og det var ham, der en råkold vinterdag for første gang fik mulighed for at kigge kong Valdemar over skulderen!

Hvor Platan Allé løber sammen med Indre Vordingborgvej dukkede Husvolden frem: en stor – endda temmelig stor! – nedgravning i undergrunden viste, at der netop hér på et tidspunkt havde ligget en mægtig, vandførende grøft, der senere var blevet fyldt op med sand og muld. Middelalderlige potteskår i opfyldsmaterialet daterer voldgraven, og dermed er den middelalderlige borg nu endelig lokaliseret.

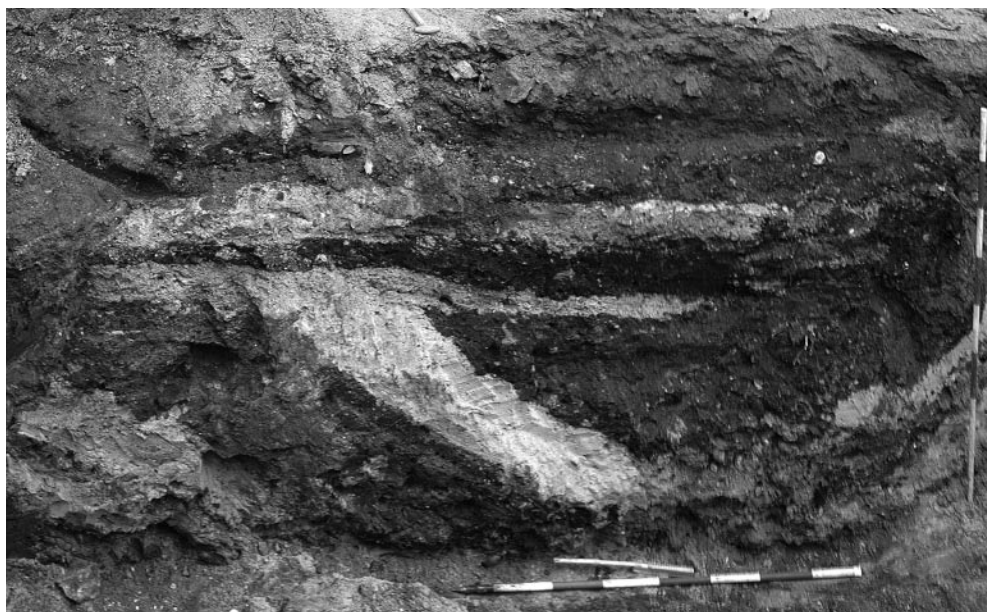
Grøften har været ca. 2 m dyb og ca. 7 m bred ved terræn. Grøften følger stort set Indre Vordingborgvej fra Havnegade til Lindevej. Der er altså tale om et betragteligt, middelalderligt anlæg, ikke mindst da man må forestille sig, at der bag volden har stået en flere meter høj

vold til forstærkning af forsvaret. Men det skulle blive bedre endnu! Knap 24 m længere inde ad Platan Allé stødte vi på endnu en voldgrav – i tværsnit næsten dobbelt så stor som den første. Gravens tværsnit kunne desværre ikke fremgraves helt, men graven har været godt 3 m dyb og ca. 10 m bred. Vi må her stå over for en indre fæstningsgrav, formentlig med en endnu større vold bag.

I løbet af knap en dag var således den myteomspundne middelalderfæstning pludselig blevet temmelig konkret, og vor viden om det middelalderlige Næstved var væsentlig forøget. De mægtige voldgrave under nutidens gader lader let fantasien bygge høje forsvarsvolde kronet af svære palisader, bag hvilken man har kunne holde fjenden stangen. Det bliver pludselig meget lettere at forstå, hvorfor kong Valdemar i 1344 måtte opgive at indtage holstenernes befæstning ved

Næstved. Forehavendet lykkedes først det følgende år, da han vendte tilbage med fornyet styrke. Hvor præcis kongen udførte sit endelige indfald, kan vi naturligvis ikke vide, men et sted under de moderne boligblokkes røde mure har han redet sejrende ind over Husvoldens dobbelte grave.

Disse jordlag er intet mindre end en lille sensation. Her ses nemlig for første gang et tværsnit af Husvoldens voldgrav ved Platan Allé og Indre Vordingborgvej. Jordlagene viser, at voldgraven har været i brug gennem længere tid og er holdt ved lige med talrige oprensninger.

Renæssance 2006

Heksegalskab i Europa

Kirkesalen i Helligåndshuset 4. marts – 30. april

Gustav Henningsens flotte, farverige og tankevækkende plancheudstilling fra 1992 er ophængt i Kirkesalen i disse uger. Her kan man ved hjælp af et stort udvalg af billeder følge med i, hvordan europæiske kunstnere har skildret deres forestillinger om hekse og visualiseret heksenes påståede aktiviteter. Grupper kan bestille omvisninger i udstillingen på hverdage.

Tro, Håb og Kærlighed

Storsalen i Boderne 1. juli – 29. oktober

Kunstinstitution om renæssancens dyder ved billedkunstner Neel Jans. Samarbejdet med Billedkunstrådet i Storstrøms Amt har ført til kontakten med billedkunstner Neel Jans, som bor og arbejder i Lejre i Vestsjællands Amt. Ved siden af sit arbejde som billedkunstner dyrker Neel Jans også sin faible for at afsøge marker med metal-detektor. I dette projekt kombinerer hun sine kunstneriske og kulturhistoriske interesser i en installation, som tager udgangspunkt i renæssancens 7 kardinaldyder. Museumsforeningens medlemmer bidrager for tiden til projektet med bud på, hvad de gamle dyder siger den moderne dansker! Centralt i installationen indgår to originale egetræssøjler, som oprindeligt har hørt hjemme i Sct. Peders Kirke. Næstved Museum har i sin tid fået dem fra et snedkerværksted her i byen, hvor de var endt som vraggods i tiden. Som en foræring afbildes Tro, Håb og Kærlighed i slyngværket på disse søjler. Resten af installationen er under udarbejdelse i Neel Jans's værksted.

Renæssance 2006

Fru Birgittes Bøger – Herluf Trolle og Birgitte Gøyes bibliotek

Kirkesalen i Helligåndshuset 1. juli – 29. oktober

Udstillingen udarbejdes i tæt samarbejde med Herlufsholm, som til daglig tager vare på denne skat af ca. 50 af landets tidligste trykte bøger, hvoraf en del kommer fra Birgitte Gøyes søster Ellen Gøyes bibliotek på Clausholm i Jylland, medens resten er anskaffet af Herluf Trolle og Birgitte Gøye selv. Biblioteket rummer en stor del af Luthers og Melanchtons reformatoriske skrifter, men også andre bøger. Hele biblioteket er behandlet af dygtige bogbindere, som har brugt deres kunnen på at indbinde bøgerne, ikke prangende, men omhyggeligt og solidt med stempelprægede læderbind og støbte bronzespænder. Hertil kommer, at mange af bogsiderne er illustreret med morsomme vignetter. Der er alt i alt tale om en national bogskat, som kun i anledning af Renæssance 2006 bliver offentlig tilgængelig i 4 måneder.

Renæssance 2006 – udstillingsreception 1. juli 2006 kl. 14

De to særudstillinger åbnes ved en fælles reception lørdag 1. juli kl. 14.

På grund af arbejdspresset er detaljerne i receptionen ikke på plads, men vi tør godt love, at det bliver en spændende dag! Sæt allerede nu eftermiddagen af til begivenheden!

Renæssance 2006

Renæssancefestival på Rønnebæksholm

23. - 25. juni

v. Charlotte Ring

Efter mange måneders forberedende samarbejde er det os en glæde at kunne invitere til renæssancefestival på Rønnebæksholm i hus og park. Museets formidlingsafdeling har i samarbejde med John Nørbjerg, Rønnebæksholm Kunst- og Kulturcenter og Dorothy Jones, Historia Dania, sammensat en historisk oplevelse ud over det sædvanlige. Festivalen bygger på 3 grundsten:

1. Fortællekæden, hvor publikum føres gennem syv tableauer, som hver især fortæller om en af Rønnebæksholms ejere i renæssancen. Formidlerne er iført fantastiske dragter og rekvisitter.
2. Showprægede events som fx renæssancedansetruppen Contrapasso, "Det lille Turnéteater", som spiller Shakespeare for børn, hesteshowet "Krigskunst til Hest" fra Tøjhusmuseet m.v.
3. Formidling af renæssancen med særlig fokus på Næstved og Omegn. Nerven er her frivillighed - med andre ord: byens borgere og erhvervsdrivende formidler en interesse eller et erhverv, som har rødder tilbage i renæssancen.

Festivalen skydes i gang med en Sankt Hansfest fredag aften med fri adgang. Båltalen holdes af Clement Kjærsgaard, og man kan købe øl og pølser m.v. De optrædende i rekonstruerede renæssancedragter giver forsmag på den følgende weekends oplevelser.

Projekt Næstveds Renæssance:
www.museum-online.dk/renaissance

Nationalt Renæssanceprojekt:
www.renaissance2006.dk

Jazz i Helligåndshuset

21. maj 2006

Forårskoncert med jazzmusikere

Christina og Carsten Dahl (saxofon og flygel)

*Kirkosalen i Helligåndshuset
kl. 14 – ca. 16.*

De 100 pladser i salen sælges for en stykpris af 120 kr. Museumsforeningens medlemmer får med dette nummer af Nyt fra Næstved Museum førsteret til køb af pladserne i 2 uger, derefter udbydes resten af pladserne frit. Gå ikke glip af denne fantastiske mulighed for at høre jazz af meget høj standard i en kammerkoncert mellem to musikere, der elsker at spille op til hinanden! Et ekstra plus ved oplevelsen bliver den klangmæssige ramme i Kirkosalen. Vi ved fra tidligere koncerter, at det middelalderlige rum har særlige kvaliteter, som skal nydes, når lejlighed gives.

Entréafgiften inkluderer et glas vin i pausen.

Middelaldermarked

KARREBÆKSMINDE

2006

Marked

Pinsen 3. - 4. juni.

Stejlepladsen ved Dansk Folkeferie

Næstved Museum deltager for tredje år i træk i dette middelaldermarked, som oprindeligt er skabt i 2003 af turistchef Jens Erik Rasmussen og hans bagland samt middelaldergruppen Non Nomen. Hvert år har mange spændende grupper fra Danmark og Tyskland deltaget i markedet, som har sin egen hjemmeside www.middelaldermarked.dk, hvor man kan se billeder fra de foregående markeder og orientere sig om programmet for det kommende markeds to dage. De fleste af museets medarbejdere og Museumslavets medlemmer deltager direkte eller indirekte i middelaldermarkedet, hvor vi skal have luftet museets dragter og middelaldertelte. Den tidsmæssige ramme for markedet er som tilforn den tidlige middelalder ca. 1050 – ca. 1250.

Er du interesseret i at lege med, så kontakt os på museet. Vi har brug for folk, som vil deltage i bemanningen i ølteltet og museets øvrige aktiviteter.

Projekt 2007: KHR

Samarbejdet i Partnerskabet KRN (Kähler, Rønnebæksholm, Næstved Museum), som i 2005 førte til udstillingskomplekset LAVA om finsk og dansk keramik, videreføres. Vi sætter fokus på vor lokale kunstner Karl Hansen Reistrup i en bred palet af udstillinger under samme billet og markedsføring. Titlen bliver "KHR – multikunstneren Karl Hansen Reistrup (1863-1929)".

Find travesko, alpekrykker og rollator frem og smør din madpakke – vi skal på tur!

Suså Kommune

– et landskab i Susåens favn

Bustur søndag 11. juni kl. 9 – ca. 17

Museumsforeningen indledte i september 2005 en rundrejse i vore omegnskommuner med en bustur i Fuglebjerg Kommune. Den overordnede tanke med den samlede rundrejse er at præsentere et godt udvalg af alle de herligheder, som findes i de nuværende kommuner, der sammen med Næstved Kommunes landdistrikt danner byen Næstveds opland – sammenlagt den ny storkommune Næstved Kommune. Hvis den ældgamle købstad Næstved er juvelen, så er oplandet den filigransmykkede og perlebesatte indfatning for juvelen!

Vi fortsætter nu rundturen med en bustur i Suså Kommune. Kjeld Manniche, Inger Rørbech og Palle Birk Hansen er turledere ligesom sidst. Turen gennemføres i bus søndag 11. juni, og vi skal undervejs se et udvalg af de kulturhistoriske skatte i Suså Kommune.

Det foreløbige program (ændringer kan forekomme, når detaljerne skal fastlægges): Vi lægger ud med at køre fra Næstved til renæssanceherregården Næsbyholm fra 1585. Besøget her fortsætter med en let vandretur i Enemærket for at se oldtidsagre og gravhøje. Vi fortsætter til Glumsø Kro, hvor vi spiser vore medbragte madpakker og slutter med en kop kaffe. Derefter kaster vi et blik på Hans Kaarsbergs lægebolig Tårnet, (se Liv og Levn 2005 s. 11). Turen går videre til Vrangstrup, som er vor nordligste forpost, hvor pastor emeritus Povl Heitmann Møller er guide i kirken og fortæller om de historiske spor i det omgivende landskab. Vi fortsætter til Tybjerg Kirke, hvor vi gør holdt for at se kalkmalerierne. Derefter fortsætter vi gennem landskabet med kig til Aversi, Assendrup og Tybjerglille og frem til Herlufhille, hvor vi skal besøge et af de nye kulturarvsarealer med en af Suså Kommunes smukke stendysser. Vi vender nu næsen hjemad via resterne af renæssance-herregården Ravnstrup, over Herlufmagle og retur til Rådmandshaven.

Bussen afgår fra Rådmandshaven kl. 9, hjemkomst ca. kl. 17.

Pris for medlemmer 175 kr. - for gæster 200 kr.

Tilmelding senest tirsdag 6. juni kl. 12 til Lone Andersen tlf. 55 77 08 11.

Kalenderblad

- Onsdag 26. april **Generalforsamling**
Helligåndshuset kl. 19.30
- Søndag 30. april **Historiens Dag - Børns leg i historien**
Boderne kl. 10 - 15
15. – 19. maj **Børnekulturuge i Næstved**
- Søndag 21. maj **Jazz i Helligåndshuset**
Christina & Carsten Dahl
Kirkesalen kl. 14 - 16
- Pinsen 3. – 4. juni **Middelaldermarked i Karrebæksminde**
Stejlepladsen kl. 10 – 17
- Søndag 11. juni **Bustur i Suså Kommune**
Kl. 9 – 17, fra Rådmandshaven
- Søndag 11. juni **Temadag om børnekultur i Næstved**
Axeltorv (tider: se pressen)
23. – 25. juni **Renæssancefestival**
Rønnebæksholm (tider: se pressen)
- Lørdag 1. juli **Åbningsreception Renæssance 2006**
Kl. 14 – 16 for udstillingerne:
”Fru Birgittes Bøger” i Helligåndshuset
”Tro, Håb og Kærlighed” i Boderne

Museumsforeningen for Næstved og Omegn

Generalforsamling 26. april 2006

Kl. 19.30 i Helligåndshusets Kirkesal.

NB. Vi har tidligere i vort januarbrev annonceret, at generalforsamlingen skulle have været holdt i Boderne, men en særudstilling har ændret lokaliseringen!

Dagsorden

1. Valg af dirigent og 2 stemmetællere

2. Aflæggelse af beretning 2005

3. Aflæggelse af regnskab 2005

4. Orientering om budget 2006

5. Fastsættelse af kontingent 2007

6. Valg af bestyrelse

På valg er Inger Rørbech, Ole Kjærulff og Ole Madsen, som alle er villige til at modtage genvalg

7. Bestyrelsens forslag til vedtægtsændringer

Som følge af kommunalreformen skal vedtægterne ændres på udvalgte punkter. Samtidig får vedtægterne et serviceeftersyn. Vigtigste ændringsforslag:

1. Forslag om nyt navn: Næstved Museumsforening

2. Udvidet ansvarsområde (Ny Næstved Kommune)

3. Reduceret bestyrelse (fra 13 til 9 medlemmer)

Desuden foreslås der enkelte mindre konsekvensrettelser i henhold til Kulturarvsstyrelsens standardvedtægter for museer, der drives af museumsforeninger.

De gældende vedtægter og forslaget til nye vedtægter kan studeres på museets hjemmeside www.naestved-museum.dk under rubrikken "information" eller rekvireres frit ved henvendelse til museets kontor 55 77 08 11.

8. Indkomne forslag

9. Eventuelt

Efter generalforsamlingen er Næstved Museum vært ved et let traktament.

Derefter vil museumsleder Palle Birk Hansen fortælle om undersøgelser og nyrehvervelser siden sidste generalforsamling.